

FACTSHEET

प्रतिषेध: यो जानकारीपत्र शैक्षिक प्रयोजनका लागि मात्र हो। अंग्रेजीबाट सही अनुवाद गर्न हरेक प्रयास गरिए पनि, भाषा अनुवादको काम एकदमै जटिल हो र त्यसैले व्यक्तिगत अनुवादहरूमा त्रुटि पाइनु सक्छन्। तपाईंको बच्चाको लागि यो जानकारी सही भएको निश्चित गर्नका लागि कृपया तपाईंको डाक्टर वा अन्य स्वास्थ्य व्यवसायीहरूसँग परामर्श लिनुहोस्।

ट्युबबाट खुवाउने भनेको के हो?

What Is Tube Feeding?

तपाईंको बच्चालाई ट्युबको आवश्यकता किन पर्दछ?

Why does your child need a tube?

ट्युब वा बटन खुवाइ पौष्टिक पदार्थलाई विशेष फर्मूलाको रूपमा तपाईंको बच्चाको शरीरमा पठाइने एक तरिका हो। ट्युबबाट खुवाउनाले प्रशस्त मात्रामा खान नसक्ने बच्चालाई विकास हुन तथा बढ्नका लागि आवश्यक सबै खाना तथा पौष्टिक तत्वहरू शरीरमा पुर्याउन मद्दत गर्न सक्छ। यो अल्पकालीन वा दीर्घकालीन हुन सक्छ, छोटो वा लामो समयका लागि। यो यस्ता बालबालिकाका लागि उपयोगी हुन्छ जो:

- पौष्टिकता पूरा गर्न आवश्यक खाद्यान्न खान तथा पिउन सक्दैनन्।
- उनीहरू खान असमर्थ हुन्छन् किनभने उनीहरू राम्रोसँग वा सुरक्षित तवरले चपाउन वा निल्न सक्दैनन्।
- जसलाई विकासका लागि थप पौष्टिक पदार्थको आवश्यकता हुन्छ।

ट्युबका किसिमहरू

Types of Tubes

बच्चाको आवश्यकताअनुरूप थुप्रै प्रकारका ट्युबहरू उपलब्ध छन्। तिनीहरू विभिन्न लम्बाइ तथा गोलाइमा आउँछन्। तपाईंको बच्चाको आवश्यकताअनुसार तपाईंको डाक्टरले कुन प्रकारको ट्युबको आवश्यकता छ भन्ने निकर्ण गर्नेछन्। सामान्य ट्युबहरू यस्ता हुन्छन्:

- नासोग्यास्ट्रिक ट्युब- प्रायः NG ट्युब भनिन्छ (Nasogastric/NG tube)। यस ट्युबलाई नाकबाट छिराएर पेटसम्म पुर्याइन्छ। यसलाई छोटो अवधिको ट्युब खुवाइका लागि प्रयोग गरिन्छ।

- नासोजेजुनल ट्युब – प्रायः NJ ट्युब (Nasojejunal/NJ tube) वा ट्रान्सपाइरोलिक (Transpyloric TP) भनिन्छ। यस ट्युबलाई नाकबाट भित्र पसाइन्छ र पेटमा तल जेजुनम (सानो आन्द्रा) सम्म पुर्याइन्छ।
- ग्यास्ट्रोमोमी ट्युब/बटन (छालाको तहको औजार) – कहिलेकाहीं यसलाई G ट्युब (Gastrostomy/G tube) भनिन्छ। यस ट्युबलाई पेटको भित्ता (एन्डोमिनल वाल) को द्वारबाट पेटसम्म पुर्याइन्छ।
- जेजुनोस्टोमी ट्युब/बटन (छालाको तहको औजार)- कहिलेकाहीं यसलाई J ट्युब (Jejunostomy/J tube) भनिन्छ। यस ट्युबलाई पेटको भित्ता (एन्डोमिनल वाल) को एउटा सानो द्वारबाट जेजुनम (सानो आन्द्रा) भित्र छिराइन्छ।
- ग्यास्ट्रो-जेजुनोस्टोमी ट्युब/बटन (छालाको तहको औजार) – जसलाई कहिलेकाहीं G-J ट्युब भनिन्छ (Gastro-jejunostomy/G-J tube)। यो एउटा लामो ट्युब हो जसलाई ग्यास्ट्रोमोमीको शुरुआती मुखमार्फत तल जेजुनम (सानो आन्द्रा) सम्म पुर्याइन्छ।

फर्मूला किन महत्वपूर्ण छन्?

Why is formula important?

ट्युबबाट विशेष तरल फर्मूला तथा पानी मात्र दिन सकिन्छ। तपाईंको बच्चाको आवश्यकताअनुसार तपाईंको डाइटेसियनले फर्मूला लेखिदिन्छन्। यस्ता फर्मूलाहरूमा तपाईंको बच्चालाई चाहिने प्रायः प्रोटीन, फ्याट, कार्बोहाइड्रेटस, तरल, भिटामिन तथा

खनिज सबै उपलब्ध हुन्छन्। फर्मुलामा अरु केही पनि नमिसाउनुस्। डाइटिसियन वा बाल विशेषज्ञको सुझाव नलिइकन फर्मुलाको मात्रा वा प्रकारलाई परिवर्तन नगर्नुस्। फर्मुलाको सट्टा अन्य तरल वा मिसाइएका खाद्यान्नहरू नदिनुस्।

समयक्रममा तपाईंको बच्चाको फर्मुलाको मात्रा तथा प्रकार उमेर, पौष्टिक आहारको आवश्यकता, विकास तथा सहने क्षमतासँगै परिवर्तन हुन्छ। समयक्रममा तपाईंको बच्चाको ट्युबको साइज तथा प्रकार पनि परिवर्तन हुन्छ।

ट्युबबाट कसरी खुवाइन्छ?

How are tube feeds given?

डाइटिसियनले निम्न कुराको ध्यान राख्छ:

- ट्युबको प्रकार,
- फर्मुला र
- तपाईंको बच्चाको खाना लैँदा सहने क्षमता

जब सबैभन्दा उत्तम पद्धती वा पद्धतीहरूको मिश्रणको निर्णय गर्दा।

तपाईंको बच्चालाई फर्मुला दिने मुख्यगरी 3 वटा पद्धतीहरू छन्:

पम्प

नियमित र नछुटाइकन खुवाउनका लागि पम्पको प्रयोग गर्न सकिन्छ। फर्मुलालाई नरोकिकन निर्धारण गरिएको समयमा दिन सकिन्छ जस्तै 8 देखि 24 घण्टाको बीचमा हरेक दिन।

हासिल गर्न सकिने समयभन्दा बढी समयका लागि खानाको साइज भएको फर्मुला (जसलाई बोलस भनिन्छ) दिनका लागि पम्पको प्रयोग पनि गर्न सकिन्छ। गुरुत्वाकर्षणको प्रयोग गरेर। यसलाई सामान्यतया हरेक दिन 4 देखि 6 पटकसम्म दिइन्छ जसमा हरेक बोलसले 30 देखि 90 मिनेटको समय लिन्छ।

गुरुत्वाकर्षण

ठूलो मात्राको फर्मुलालाई छोटो अवधिमा खुवाउनका लागि एउटा गुरुत्वाकर्षण ड्रिप ब्यागको प्रयोग गरिन्छ (यसलाई बोलस फिड भनिन्छ)। यसलाई सामान्यतया हरेक दिन 4 देखि 6 पटकसम्म दिइन्छ। खुवाउने कुरा राखिएको उचाइले यो कति छिटो दिइन्छ भन्ने कुराको निर्धारण गर्दछ। यसको अर्थ हुन्छ जति सक्दो ब्याग/फर्मुला पेटभन्दा माथि झुन्ड्याइन्छ त्यति नै बढी छिटो यो प्रवाह हुन्छ।

सिरिञ्ज

गुरुत्वाकर्षणको सहयोगबाट खुवाउँदा एउटा सिरिञ्जको प्रयोग पनि गर्न सकिन्छ। ठूलो परिमाणको खुवाउने विधिलाई एक पटक दिन सकिन्छ। यसलाई सामान्यतया हरेक दिन 4 देखि 6 पटकसम्म दिइन्छ।

याद गर्नुहोस्:

Remember:

- जो बालबालिका बढ्न तथा हुर्किनका लागि आवश्यक खाना वा पिउने कुरा लिन सक्दैनन् उनीहरूलाई खुवाउन ट्युबट उपयोगी हुनसक्छ।
- स्वास्थ्यकर्मीद्वारा दिइएको उपचार विधिलाई मात्र खुवाउने ट्युबमार्फत दिइनु पर्छ।
- शुरूमा आफ्नो स्वास्थ्यकर्मीसँग सल्लाह नगरी तपाईंले औषधि विधि वा यसलाई दिइने तरिकालाई परिवर्तन गर्नुहुँदैन।
- समयक्रममा जब तपाईंको बच्चा बढ्दै जान्छ, पाको हुँदै जान्छ र उनीहरूको सहने क्षमतामा पनि परिवर्तन हुन्छ, उनीहरूको
  - औषधि विधिको किसिम तथा आवश्यक मात्रा परिवर्तन हुन सक्छ; र
  - ट्युबको साइज तथा प्रकार पनि परिवर्तन हुन सक्छ; त्यसैले आफ्नो डाइटिसियन वा खानपिन सल्लाहकार तथा चिकित्सा नर्स परामर्शदाता (Clinical Nurse Consultant) सँगको जाँचका लागि सिफारिश गरिन्छ।